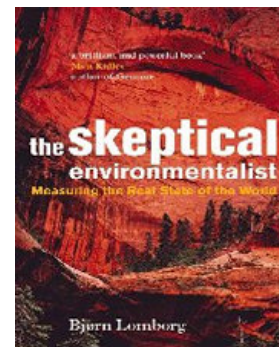

העתידין ד"ר דוד פסיג מדווח מסיליקון וואדי

העתידין כבר כאן

כשיש כל כך הרבה בעיות גלובליות הדורשות טיפול, מישהו צריך לערוך עבורנו סדר קדימויות וחשובי עלות/תועלת. פאנל מיוחד קבע שמחלת האיידס והרעב צריכים לעמוד בראש סדר העדיפויות התקציביות בעולם

סדר עולמי

ספקנות דנית

הדנים אינם ידועים כיוצרי כותרות והצהרות בומבסטיות. הם ידועים יותר כשתקנים כרוניים. אך לאחרונה, לשם שינוי, הצליח המומחה הדני לסטטיסטיקה - פרופ' [לומבורג](#) - לעורר גלים בתקשורת ובקרב מדענים בעולם. הוא אף הצליח להוציא את הדנים משתיקתם. כבר ב-2001 הצליח לומבורג לקומם נגדו רבים, כאשר פירסם ספר שכותרתו "[איש הסביבה הספקן](#)". בספר זה, שגרם לו לכאב ראש לא קטן [ולתביעה](#) מתישה של הוועדה הדנית ליושר מדעי, מוטט הפרופסור בצורה מתודית את ההנחה המקובלת בידי פעילים למען הסביבה, שכדור הארץ קורס מול עינינו. מאז, הוא מנהל מאבקים אינו ספור כנגד הממסד האקולוגי - במיוחד זה האירופאי. ממסד זה ידוע במיליטנטיות הדתית שלו בכל הנוגע לאקולוגיה. על אף הכל, מצליח פרופ' לומבורג לרשום לעצמו לא מעט [הישגים](#) כנגד ממסד זה. הוא אינו טוען שמהו לא תקין בדרך בה אנחנו משפיעים על הסביבה. הוא רק מבקש להכניס קצת יותר מדע מאוזן לטענות ולאטגריים הסביבתיים ולתת להם פרופורציה נכונה, כדי שהמין האנושי יוכל לטפל בהם בכנות ולא ייסחף להתלהמות חברתית ופוליטית. בסך הכל מנהל לומבורג קמפיין די מוצלח באיזון תמונת המצב שהירוקים מנסים לקדם.

סדר קדימויות

פעילות זו זיכתה אותו בתפקיד חדש. לומבורג התמנה לעמוד בראש [המכון הדני להערכת הסביבה](#). בימים אלה הוא שוקד על פרויקט נוסף, שעתידי גם הוא להכות גלים בקרב פוליטיקאים. בעזרת כלים מדעיים - הסתברותיים בעיקר - הוא מנסה לדרג את חשיבותם ודחיפותם של עשרת האתגרים הקשים, העומדים בפני המין האנושי בעשורים הבאים. לשם כך, אסף סביבו עשרה כלכלנים ידועי שם מרחבי תבל, ארבעה מהם חתני פרס נובל בכלכלה. מזה כשנה, [הפאנל](#) לסווג את עשר הבעיות הבערות כדי לייעל את תהליכי קבלת ההחלטות שלנו בבואנו לפתור אותן. הכוונה היא שהמין האנושי לא ימצא את עצמו משקיע משאבים בנושא שנמצא, אולי, בראש הכותרות אך חשיבותו פחותה יותר.

אתגרי העתיד

עשרת האתגרים החשובים ביותר (לא לפי סדר הקדימויות), המחכים לטיפולו של המין האנושי הם אלה: מחלות, מלחמות, חינוך, שינויים אקלימיים, כלכלה בלתי יציבה, שחיתות, רעב, פיצוץ אוכלוסין, מים וסחר עולמי.

קבוצת הכלכלנים המכובדת טוענת, שאם המין האנושי עומד להשקיע כ-50 מיליארד דולר בשנה, למשך שנים רבות, יש לחשב מה תהיה ההשקעה הנכונה ביותר שתניב את הפירות הטובים ביותר בחלוף הזמן, בבחינת עלות/תועלת מרבית.

נחשו באיזו הכרזה עומד הפרופסור הדני לצאת! השמועה שהחלה להתגלגל, טוענת כי מבחינה מדעית ולוגית טהורה, ובלי נטיות פוליטיות וסדר יום מוסווה, עומדים שני נושאים בראש הרשימה... ואין ביניהם ענייני סביבה ושינוי אקלימי.

שני התחומים העומדים בראש סדר הדחיפות והחשיבות, הם מחלת האיידס ורעב. אם המין האנושי לא יטפל בהם בראש ובראשונה, אזי השקעות רבות אחרות יירדו לטמיון. האפקט של שני אלה הוא מרחיק

לכת, עד כדי כך שכל השקעה בהם תיתן את אותותיה גם על אחרים. השלכות מרחיקות לכת דומות לא יתרחשו אילו הסביבה תעמוד בראש מעיינינו. ולא שזו אינה חשובה, אלא שבסדר הקדימויות היא ממוקמת לקראת סוף הרשימה. יתרה מזאת, חברי הפאנל מכנים את ההשקעה בהסכמי קיוטו, למשל, "השקעה גרועה".

החלטה קשה

הבעיה היא שחברי הפאנל מזהים בעזרת מודלים כלכליים והסתברותיים, כי המין האנושי לא יהיה מסוגל להשקיע את הדרוש על מנת לטפל באופן יסודי בשני האתגרים הללו גם יחד. הם טוענים שכדי להיות יעילים, ניאלץ לבחור במה לטפל - באיידס או ברעב - והבחירה תהיה קשה. הם מוסיפים כי סביר להניח שהאיידס הוא שיעמוד בסופו של תהליך בראש סדרי העדיפויות. לי יש חשש כבד שהכף תצטרך לנטות לכיוון סוגיית הרעב.

יש לציין שכאשר מדברים על מחלת האיידס, הכוונה היא רק לריפוייה ולא למניעתה. במניעה יש להמשיך בכל מקרה.

בסוגיית הרעב, יש לומר, המין האנושי כבר עבר כברת דרך ארוכה במאתיים השנים האחרונות. אך לצערנו, עדיין לא הסרנו את החרפה הזאת מעל סדר היום. לפני כמאתיים שנה מנתה אוכלוסיית העולם כמיליארד נפשות. למעלה מ-70% מאוכלוסייה זו עסקה בייצור מזון, ועם כל זאת, למעלה מ-95% מאוכלוסיית העולם עבדה שעות רבות ביממה וסיפקה בקושי פת לחם סדירה לילדיה. בתחילת שנות האלפיים, המצב הפוך לחלוטין. כיום יש בנמצא די מזון עבור למעלה מ-95% מאוכלוסיית העולם. לפי הנתונים החדשים של האו"ם, נותרו עדיין בעולם - מתוך אוכלוסייה של כ-6.3 מיליארד - רק כ-120 עד 170 מיליון נפשות הסובלות חרפת רעב. בהתחשב באחוזים מכלל האוכלוסייה, אין ספק שזהו הישג גדול למין האנושי. אלא שהדעת אינה סובלת כי כמות גדולה כל כך של אנשים עדיין נמקה בתת-תזונה. מה גם שהדבר מקרין על תהליכים פוליטיים, חברתיים וכלכליים מרחיקי לכת. ואגב, כ-62% מאוכלוסיית העולם עוסקת בתחילת המאה ה-21 בשמירת משקל!

פורום הכלכלנים יקיים החל ממאי 2004 ועד 2008 סדרת מפגשים וימי עיון, יחד עם קבוצה אחרת של [טוענים שכנגד](#), במטרה להוציא תחת ידיו רשימה של 30 פרויקטים בינלאומיים ותוכניות עבודה מפורטות, שיענו על השאלות: היכן יהיה הכי נכון להשקיע את כספו של המין האנושי בעשורים הקרובים, וכיצד יש לעשות זאת בפרטי פרטים.

לאחר שהדו"ח, שכותרתו [The Copenhagen Consensus](#), יתפרסם (ניתן לצפות במצגת של 3 דקות על הדו"ח [כאן](#)), ייוותר לנו לראות האם לפוליטיקאים ולקובעי דעת הקהל יהיה האומץ לגזור מחשיבה מעין זו מדיניות, שלא תהיה פופוליסטית בלבד. אשרי המאמין!